

Koulutuskuntayhtymä OSAO
Oulu
kirjaamo@osao.fi

Lausunto
1.12.2023

Sisäministeriö
Helsinki
kirjaamo.sm@gov.fi

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö 5.10.2023, VN/2135/2023

Koulutuskuntayhtymä OSAOn lausunto yksityisen turvallisuusalan koulutusta, ohjausta ja valvontaa selvittävän työryhmän raporttiin

Sisäministeriö asetti tammikuussa 2023 työryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa tarkoitetun vartioimisliike- ja järjestyksenvalvojatoiminnan koulutusta, ohjausta ja valvontaa sekä tehdä tarvittavat ehdotukset niiden kehittämiseksi

Koulutuskuntayhtymä OSAO järjestää turvallisuusalan perustutkinnon, turvallisuusalan ammattitutkinnon sekä turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon tutkinto- ja lisäkoulutusta. Tässä lausunnossa Koulutuskuntayhtymä OSAO ottaa kantaa työryhmän loppuraporttiin niiltä osin, kun se koskee turvallisuusalan opetusta sekä alan myönteistä kehitystä.

Yleiset asiat

Oikeus kouluttaa virallista voimankäyttöä tulisi säätää vain koulutuksen järjestäjälle, jolla on järjestämislupa turvallisuusalan perustutkintoon tai turvallisuusalan ammattitutkintoon. Järjestyksenvalvojan tai vartijan koulutuksen järjestämistä etänä ei tulisi sallia. Kouluttajakoulutus tulisi olla edellytyksenä myös vartijan koulutusta antavalle henkilölle. Kohtaamisen ja puhuttamisen hallinta on tärkeää kaikille alalla toimiville, siksi se tulisi huomioida vahvemmin myös vartijan ja järjestyksenvalvojan koulutuksissa. Kaikki alalla toimivat tulisi olla voimankäytön kertausveloitteen piirissä.

Alalle soveltuvuuden keinoja tulisi kehittää niin, että alalle soveltuvuus on tosiasiallisesti muiden säädösten estämättä koulutuksen järjestäjän selvitettävissä koulutukseen valittaessa sekä koulutuksen aikana. Yleisötapahtumissa järjestyksenvalvojan tehtävien rinnalle voitaisiin ottaa käyttöön valvoja-tehtävänimike. Tällöin he toimivat ilman toimivaltuuksia turvallisuutta edistävissä valvonta- ja asiakaspalvelutehtävissä.

Omavalvonta

Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijat, joilla on oma voimankäytön kouluttaja, hoitavat pääsääntöisesti itse omat koulutukset. Erityisesti kertauskoulutusten osalta tämä tarkoittaa sitä, että henkilö kouluttaa omia työkavereitaan. Tämä ei ole eettisesti kestävällä pohjalla. Poliisin tehtävä on valvoa voimankäytön koulutusta, mutta resurssien ollessa rajalliset

kattavan valvonnan järjestäminen on haastavaa. Tämän vuoksi yrityksen omavalvonnan tulisi olla hyvällä tasolla.

Koulutusten järjestäminen vain tutkinnonosakoulutuksena

Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) käsittelee vartijan koulutuksen osana ammatti- ja perustutkintoa. Perustutkinnon tutkinnonperusteet ovat muuttuneet 1.8.2022, ja sen myötä vartijan koulutus perustutkinnon sisällä on tullut osaksi 30 osp kokonaisuutta. Järjestyksenvalvojan koulutus on osa 20 osp:n koulutusta. Koulutuskuntayhtymä OSAO esittää, että vartijan ja järjestyksenvalvojan koulutukset toteutettaisiin osana edellä mainittuja tutkinnon osia.

Kouluttajakoulutukseen vähimmäisvaateet

Poliisiammattikorkeakoulun järjestämä kouluttajakoulutus käsittelee vain järjestyksenvalvojan koulutusta ja voimankäytön koulutusta. Tällä hetkellä kuka tahansa voi opettaa vartijan koulutusta. Kouluttajilla pitäisikin olla vähimmäisvaateet koulutuksen ja kokemuksen osalta, joiden on täyttyvä, jotta henkilö voidaan hyväksyä kouluttajaksi vartijan koulutukseen.

Työuran aikaiset voimankäytön taidot ja niiden ylläpitäminen

Tällä hetkellä on olemassa vain vuosittainen voimankäytön kertauskoulutus. Koulutuksen tulisi käsitellä myös fyysisiä voimakeinoja esimerkiksi järjestyksenvalvojan voimankäytön lisäkoulutuksesta. Näytöt tulisi antaa kaikista välineistä erikseen sekä myös fyysisistä voimakeinoista. Lisäksi kouluttajalla pitäisi olla tosiasiallinen mahdollisuus hylätä suoritus, mikäli koulutettava ei suoriudu hyväksyttävällä tasolla. Nykyisin henkilö voi välittömästi ja kenenkään tietämättä hakeutua toiselle kouluttajalle, mikäli hän ei ole saanut todistusta hyväksynnästä, ja pyytää todistusta kertauskoulutuksesta.

Vartijan koulutusta koskevat asiat

Vartijan koulutukseen liittyvät kokeet ja niiden suoritustiedot tulisi tallentaa Poliisihallituksen perustamaan tietokantaan, josta ne olisivat valvojan viranomaisen tarkasteltavissa. Koulutuskuntayhtymä OSAO esittää, että myös vartijoille asetettaisiin kertauskoulutusvelvoite kortin uusimisen yhteydessä. Lisäksi myös vartijoilla tulisi olla voimankäytön lisäkoulutus. Kuten jo edellä todettiin kouluttajalle, joka kouluttaa vartijan koulutusta, tulisi asettaa vaatimukset koulutuksesta ja kokemuksesta.

Vartijan koulutusta tulisi kehittää siten, että koulutuksen järjestäjä voisi laatia koko koulutuksesta yhtenäisen kokonaisuuden ilman, että aluksi on väliaikaisen vartijan 40 tunnin koulutus.

Järjestyksenvalvojan koulutusta koskevat asiat

Järjestyksenvalvojan kouluttajakoulutus tulisi olla pakollinen vaatimus kaikille, jotka toteuttavat järjestyksenvalvontatoimintaan liittyviä koulutuksia.

Järjestyksenvalvontatoiminnassa olisi säädettävä eläkeikää vastaava yläikäraja, kuten vartijan tehtävissä toimivilla on.

Voimankäytön koulutusta koskevat asiat

Voimankäytön koulutuksen suorittaminen ja sen kertauskoulutus tulisi olla pakollinen kaikessa järjestyksenvalvontatoiminnassa ja sen tulisi koskea kaikkia alalla toimivia ja myös satunnaisesti työskenteleviä.

Voimankäytön kertauskoulutuksessa pitää olla mahdollisuus hylätä suoritus. Uusintamahdollisuus tulisi edellyttää lisäkoulutusta voimankäyttöön. Uusintasuoritus tulisi toteuttaa samalle kouluttajalle.

Työpaikoilla voitaisiin toteuttaa voimankäytön kertaavaa koulutusta, mutta vuosittaiset viralliset voimankäytön koulutukset tulisi toteuttaa turvallisuusalan koulutusta järjestävissä ammatillisissa oppilaitoksissa.

Jarmo Paloniemi
Kuntayhtymäjohtaja-rehtori
Koulutuskuntayhtymä OSAO

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende